

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 582/К1

Дата 19.11.2024

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

К.Д. № 26/24 г.

ПРАВНО МНЕНИЕ

от доц. д-р Петя Митрева, катедра „Наказателноправни науки“, ЮФ на УНСС

по к. д. №.26/2024 г. на Конституционния съд на Република България

за установяване на противоконституционност на чл. 343в, ал.3 от НК (обн. ДВ, бр. 95 от 29.11.2016 г.)

УВАЖАЕАМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ!

С определение на Конституционния съд от 08.10.2024 г. на основание чл. 20а, ал.3 от ПОДКС съм поканена да предоставя правно мнение по предмета на к.д. № 26/2024 г., образувано на 10.07.2024 г. по искане на 23-ти състав на Софийски районен съд за установяване на противоконституционност на чл. 343в, ал.3 от НК (обн. ДВ, бр. 95 от 29.11.2016 г.).

Считам, че искането е основателно, тъй като с установяване на наказателна отговорност за управляване на моторно превозно средство в срока на изтърпяване на принудителна административна мярка за временно отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство по чл. 343в, ал.3 от НК се нарушават принципите на правовата държава по чл. 4, ал.1 на равенство по чл. 6, ал.2 от Конституцията на Република България. Аргументите ми в подкрепа на това становище са следните:

Престъплението по чл. 343в, ал.3 от НК е систематично поместено в глава единадесета от особената част на НК “Общопасни престъпления“, раздел втори „Престъпления по транспорта и съобщенията“. В контекста на направеното искане за

обявяване на противоконституционност на нормата следва да бъдат посочени две от основните характеристики на престъпленията по транспорта. На първо място, те са деяния, които нарушават правилата, гарантиращи транспортната безопасност и на следващо място – нарушението на тези правила е толкова съществено, че административнонаказателната отговорност за тези деяния е неефективна, а защитата на обществените отношения може да бъде осъществена единствено със средствата на наказателното право. Въз основа на тези характеристики в чл. 343в, ал.1-3 от НК е установена наказателна отговорност за управление на моторно превозно средство след предходно налагане на мерки на административна принуда (административни наказания и принудителни административни мерки).

В чл. 343в, ал.1 от НК е установена наказателна отговорност за управляване на моторно превозно средство в срока на изтърпяване на наказанието лишаване от право да управлява моторно превозно средство, след като деецът е наказан за същото деяние по административен ред. Признакът „наказан за същото деяние по административен ред“ е с определящо значение за обществената опасност на управлението на МПС по чл. 343в, ал.1 от НК, тъй като именно този признак сочи, че налагането на по-лека мярка на държавна принуда (административно наказание по чл. 177, ал.1 от ЗДвП) е било неефективно, а специалнопревантивната цел на наказанието по чл. 12 от ЗАНН не е постигната.

В нормата на чл. 343в., ал.2 от НК е установена наказателна отговорност за управление на моторно превозно средство в едногодишен срок от наказването по административен ред за управление на МПС без съответно свидетелство за управление. Аналогично на състава на ал.1 и този по ал.2 поставя изискване за предходно наказване по административен ред, което води до извод за целесъобразност на наказателната репресия.

За разлика от съставите на престъпленията по чл. 343в, ал.1 и ал.2, този по ал.3 не съдържа признак относно предходно наказване по административен ред. Наказателната отговорност възниква за управление на моторно превозно средство в срока на изтърпяване на принудителна административна мярка за временно отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство.

С оглед изтъкната в искането на СРС липса на конкретни мотиви за приемане на ал.3 на чл. 343в от НК, възможните причини за инкриминиране на деянието могат да

бъдат следните: 1. Управлението на МПС в срока на изтърпяване на принудителна административна мярка „отнемане на свидетелство за управление на моторно превозно средство“ е деяние, с такава обществена опасност, която оправдава директното прилагане на наказателна репресия, без предходно реализиране на административнонаказателна отговорност; 2. Липсата на обективен признак на състава относно предходно наказване по административен ред се дължи на законодателна непрецизност. Това от своя страна разширява състава на престъплението до такава степен, че в обхвата му попадат и деяния, чиято степен на обществена опасност не оправдава наказателна репресия, и/или обществената им опасност е по-ниска, съпоставимо с тази на деянията по чл. 343в, ал.1 и ал.2 от НК.

Смятам, че липсват аргументи в подкрепа на разбирането, че управлението на МПС в срока на изтърпяването на принудителна мярка по чл. 343в, ал.3 от НК е с обществена опасност, оправдаваща инкриминирането му, без да е поставено изискване за предходно налагане на наказание по административен ред за същото деяние. Въпреки че е санкционна последица, принудителната административна мярка по своята същност е по-лека мярка на административна принуда спрямо административното наказание. Липсата на изискване в чл. 343в, ал.3 от НК деецът да е наказван за същото деяние по административен ред води до такова разширяване на обхвата на състава, че дори не се явява хипотеза на престъпно деяние, чиято обществена опасност е по-ниска спрямо тази на деянията по чл. 343в, ал.1 и ал.2 от НК. Ако беше така, то единствено смекчаването на санкцията би преодоляла непрецизността на разпоредбата в съответствие с изискванията на принципа по чл. 35, ал.3 от НК.

В чл. 343в, ал.3 от НК са инкриминирани деяния, на които липсва обществената опасност като основно свойство на престъплението по чл. 9, ал.1 от НК и чието извършване може да бъде санкционирано по административен ред. Такава отговорност е предвидена в чл. 177, ал.1, т. 2 от ЗДвП, което води до извод за накърняване на принципа на правовата държава, установен в чл. 4, ал.1 от Конституцията - юридическата отговорност не е правилно диференцирана, а едно и също деяние се третира като престъпление и като административно нарушение в нарушение на принципа *ne bis in idem*. Следователно, наказателната репресия за управление на МПС в срока на изтърпяване на принудителна административна мярка по чл. 343в, ал.3 от НК би била целесъобразна единствено в хипотезата, когато деецът преди това е наказан по административен ред за същото деяние.

На следващо място, съпоставителният анализ между съставите на престъпленията по чл. 343в, ал.1-3 от НК сочи, че при равни други условия наказателна отговорност ще се реализира за управление на МПС както след налагане на административно наказание, така и без да е реализирана административнонаказателна отговорност по реда на ЗАНН в хипотезата на предходно налагане на принудителна административна мярка. Така лицата, които управляват МПС в срока на наложената принудителна административна мярка по чл. 343в, ал. 3 от НК са поставени в по-неблагоприятно положение спрямо: лица, които управляват МПС след като вече са наказани по административен ред за такова деяние (чл. 343в, ал.1 от НК); и лица, които управляват МПС в едногодишен срок от изтърпяване на от наказването им по административен ред за управление на моторно превозно средство без съответно свидетелство за управление (чл. 343в, ал.2 от НК). Това различно третиране не е оправдано от гледна точка на целите на закона и средствата за постигането им и е в нарушение на принципа на равенството по чл. 6, ал.2 от Конституцията.

Изложеното налага извод за противоконституционност на разпоредбата на чл. 343в, ал.3 от НК.

Гр. София

С уважение:

Petya
Velinova
Mitreva

Digitally signed by
Petya Velinova
Mitreva
Date: 2024.11.09
23:04:38 +02'00'